

Energeetikasektor 2002.a:

- kaevandas üle 13 miljoni tonni põlevkivi,
- kasutas 91% (1,253 miljardit kuupmeetrit) Eestis võetavast veest,
- andis 97% õhuheitmetest, sh 10,8 miljonit tonni süsinikdioksiidi, 83 tuhat tonni vääveldioksiidi, 15 tuhat tonni lämmastikuühendeid ja 33 tuhat tonni tahkeid osakesi),
- andis 9 053,4 tuha tonni jäätmeid (86%)
- annab 23% Eesti veesaastest

Eestis on kasutusel

- Keskkonna- ja saastenormatiivid
- Keskkonnaload
- Järelevalve
- Keskkonnatasud

Majandushoobade eesmärk on:

- ergutada loodusvarade säästlikku kasutamist ja keskkonnakaitset;
- tagada turul keskkonnasõbralikele toodetele paremad tingimused, kui on nende reostus- ja jäätmemahukatel võistlejatel;
- saada täiendavat raha avaliku sektori keskkonnainvesteeringute rahastamiseks

Majandushoobade kasutamise põhiprintsiibid

- kõik toote olelutsükli vältel keskkonnakaitseks tehtud kulutused, keskkonnale tekitatud kahju ja kasutatud loodusvarade väärtus kajastuvad toote hinnas;
- loodusvarade kasutamise ja keskkonnasaaste maksustamisest laekunud raha kasutatakse keskkonnaprobleemide lahendamiseks;
- erinevate saastajate ja looduskasutajate jaoks kehtivad keskkonnast kui tervikust ja vabaturu nõuetest lähtudes ühtsed nõuded.

Keskkonnatasu maksavad

ettevõtjad, kes

- kaevandavad maavarasid,;
- võtavad vett
- viivad saasteaineid õhku, veekogudesse, põhjavette või pinnasesse või ladestavad jäätmeid

Põlevkivi kaevandamistasust laekub

- 30% riigieelarvesse
- 70% kaevandamiskohajärgse kohaliku omavalitsuse eelarvesse.

Vee kasutustasust laekub

- 50% riigieelarvesse
- 50% kohalikku eelarvesse
- piiriveekogudest võetava vee kasutustasu laekub riigieelarvesse

Saastetasu laekub
riigieelarvesse

Vee erikasutustasu ja maavara
kaevandamistasu määrad kehtestab
Vabariigi Valitsus

Saastetasumäärad kehtestab
Riigikogu saastetasu seadusega

Tasumäärad 2003. aastal:

- 1 tonni põlevkivivaru – 4,9 EEK;
- 1 m³ jahutusveel – 2,5 – 4 senti;
- 1 m³ kaevandusveel – 5,5 senti;
- 1 tonni põlevkivituha ladestamisel- 18,4 EEK (kui jäätmeoidla vastaks nõuetele, oleks see 4,6 EEK);
- 1 tonni põlevkivi rikastusjätmete
- ladestamine – 2 EEK.

Saastetasumäärad 2003. aastal

- SO_2 – 120 EEK/t
- NO_x – 265 EEK/t
- Tahked osakesed – 115 EEK/t
- CO_2 – 7,5 EEK/t

2002.aastal laekus

- Põlevkivi kaevandamiselt 63,37 milj. EEK
- Õhusaastelt - 101,27 milj EEK
- Veevõtult – 36,22 milj EEK
- Veesaastelt – 9,83 milj EEK
- Jäätmete ladestamiselt – 96,3 milj EEK

Mis kasu on keskkonnatasudest olnud

- On majandushoob, millega väga tõsiselt arvestavad ettevõtjad.
- Keskkonnakaitseks on palju tehtud just tänu majandushoobade kasutamisele

Mida tuleks teha

et nad täidaks oma eesmäärke paremini

- tõsta ja diferentseerida tasumäärasid
- Aga sellel on Eestis arvestamist nõudvad sotsiaalmajanduslikud piirid e

Mis on keskkonnamaks:

- Kohustuslik makse
- Ei ole seotud mingi hüve tagasisaamisega
- Laekub riigieelarvesse sihtotstarbeta
- Maksab tarbija
- Monopoolses tootmises ei mõjuta tootjat

Arenenud riikides enam tootemakse

1. on suurtes riikides tasude kogumine väga töömahukas ja tülikas;
2. loodetavasti on neis teinud (teevad) ettevõtjad ilma rahalise sunnita keskkonnakaitseks maksimaalselt võimaliku;
3. kui turul on konkureerivad tooted, on tarbijal võimalik neist valida keskkonnasõbralikumad – tarbija mõjutamisest on kasu

Eestis on

- olemas töötav süsteem keskkonnatasude kogumiseks;
- ettevõtjatel veel palju võimalusi säästlikuks looduskasutuseks ja saastamise vähendamiseks;
- on vaja ergutada;
- energeetikasektor monopoolne;
- tarbijal pole mingit valikuvõimalust;
- keskkonnakaitse infrastruktuur vajab raha.

Rahandusministeerium

- vähe makse
- laiapõhjalised
- mõjutada tarbijat
- raha riigieelarvesse sihtotstarbeta
- ei mingeid raha kasutamist korraldavaid asutusi nagu KIK

“Rohelised”

- rohkem makse
- suured maksumäärad
- väärtustada kõrgelt loodusvarasid ja keskkonda
- rakendada ökomaksureform;

Ettevõtjad

- võimalikult vähe tasusid
- väikesed tasumäärad
- rakendada tasude asemel maksud (siis ei lähe tootmiskuludesse, maksab tarbija)

Tarbijad

- olgu tasu
- või olgu maks
- peaasi, et oleks väike
- Ja parem oleks kui üldse ei ole

Keskkonnaministeerium

- tuleb mõjutada neid, kes saavad midagi teha, s.o loodusvarade kasutajaid ja saastajaid seega – tasu
- tasumäärasid tõsta pikkamööda
- vähemalt 2015. aastani peaksid säilima keskkonnatasud

CO₂ maksu kehtestamine?

Peaküsimus on:

Kui suurt maksu või tasu
Eesti elanikkond ja majandus
välja kannatab.

2001-2005 on

- CO₂ saastetasumäär 7,5 EEK CO₂ tonni kohta
- Maksavad vaid suured energia-ettevõtjad
- 2002. aastal laekus 80,7 milj. EEK

Kui kõik energiatootjad maksaks

- CO₂ saastetasu määraga 7,5 EEK/t
- oleks tasusumma *ca* 95 miljonit EEK

2005. aastast

- kasvab CO₂ tasumäär 1,5 korda – 11,3 EEK/t
- Kui kõik elektri- ja soojuse müüjad maksavad, on tasu summa 145 milj EEK

CO₂ tasumäär 12 EUR (188
EEK)

tõstaks Eesti elektri hinda
ca 30 senti võrra kWh kohta